

Рис. 1. Портрет ідеального держслужбовця

Примітка: складена автором за [3].

Н. Христинченко під адміністративною відповідальністю публічних осіб, розуміє «регламентовану адміністративно-деліктними нормами реакцію з боку уповноважених суб'єктів на діяння посадової (службової) особи, які виявилися в порушенні нею встановлених законом заборон або невиконанні покладених на неї обов'язків, що полягає в застосуванні до посадової (службової) особи заходів державного примусу у вигляді адміністративних стягнень, які тягнуть за собою несприятливі наслідки особистого, майнового та іншого характеру і владний осуд винного суб'єкта з метою запобігання та припинення правопорушення» [4, с. 935].

Таким чином, відповідальність публічних суб'єктів права є одним з елементів правового регулювання суспільних відносин у сфері державного управління. Також, юридична відповідальність є складовою адміністративно-правового статусу суб'єктів публічного права і виражається через застосування до них певних заходів державного-правового примусу за неналежне виконання своїх повноважень залежно від сфери діяльності, якою вони займаються.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. I. Bogucka, T. Pietrzykowski. Etyka w administracji publicznej, Warszawa 2009. 290 s.
2. Цвік М., Петришин О., Авраменко Л. Загальна теорія держави і права: Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів. Харків: Право, 2009. 584 с.
3. Ідеальний держслужбовець очима українців: міф чи реальність? URL: <https://tns-ua.com/news/idealniy-derzhsluzhbovets-ochima-ukrayintsiv-mif-chi-realnist>. (дата звернення: 20.11.2023).
4. Христинченко Н. Застосування адміністративної відповідальності до посадових. Форум права. 2011. № 2. С. 933-938.

КІБЛИК Дар'я – старший викладач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор філософії

ІНСТИТУТ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Фундаментальна основа інституту адміністративної відповідальності та її ознаки мають досить глибоке історичне коріння, яке за весь свій період пережило не одну правову трансформацію, що зумовлювалась наявністю різних форм держав у суспільстві.

Нині питання залишається відкритим, оскільки намагання нашої держави бути частиною загальноєвропейських цінностей, потребує здійснення реформ та нових поглядів на вдосконалення інституту адміністративної відповідальності яке здебільшого проявляється в гарантованості та забезпеченості правопорядку саме в тій сфері суспільних відносин, де перш за все присутнє державне регулювання й управління як засіб забезпечення, що стосується захисту прав і свобод людини й громадянина та ефективність захисту цих конституційних прав і свобод за умови якщо здійснюється притягнення до адміністративної відповідальності [4].

Питанням дослідження інституту адміністративної відповідальності займалися такі вчені як, В. Марчук, О. Якуба, Л. Коваль, В. Авер'янов та багато інших. В наукових працях досить часто наголошувалось про здійснення нормативно – правової трансформації інституту адміністративної відповідальності, але слід зауважити, що за наявності наукових праць, навчальних посібників, дисертацій сам інститут не досліджено в повному обсязі.

Наприклад, якщо брати до уваги трансформацію адміністративної відповідальності яку пов'язують з поліпшенням системи адміністративних стягнень, які є юридичною формою реалізації цієї відповідальності за рахунок їх розширення, ми маємо на увазі про чіткий регламент зазначених стягнень як до фізичної особи, так і юридичної особи за фактичне вчинення адміністративного проступку який полягає у стягненні – штрафу. Але, на практиці можуть застосовувати також:

- звільнення з посади та займати будь – яку посаду в органах державної влади;
- депортація іноземних громадян та осіб без громадянства за межі території України – вважається як додаткове адміністративне стягнення.

Наразі, законодавство яке віднесене до сфери адміністративної відповідальності має значну кількість недоліків які проявляються в несистематичності навіть за умови наявного кодифікованого акту – (далі КУпАП України). Самі ж положення, що фактично охоплюють сферу адміністративного правопорушення мають місце в різних за своєю правовою природою нормативно – правових актах. На практиці така хаотичність призводить до невідповідностей у застосуванні санкцій за такий самий адміністративний проступок, а це дає нам вважати, що такий стан не може відповідати демократичній державі [2]. Тобто, це наводить на думку, що інститут адміністративної відповідальності не відповідає реаліями сучасності зокрема суспільному розвитку.

Також, нагальним залишається питання адміністративних стягнень за адміністративні правопорушення, на думку Грищук Н.І. «вони є занадто м'якими й невідповідними масштабам небезпечних наслідків, які завдаються адміністративними правопорушеннями. У перспективі, для юридичних осіб також необхідно розробити відповідну систему адміністративних стягнень» [3, с. 111]

З введенням на території України воєнного стану ВРУ було прийнято рішення про перегляд ряду правових норм зокрема і норм, що стосуються адміністративних правопорушень.

В січні 2022 року набрав чинності ЗУ № 2839-ІХ від 13.12.2022 року «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці», де було здійснено посилення суворості санкцій статей КУпАП; включення до диспозицій окремих частин статей 172-10, 172-11, 172-13 КУпАП застереження «крім воєнного стану»; в результаті такого включення ці диспозиції набули однотипного нормативного змісту: «діяння, передбачене (передбачені) частиною першою (частинами першою або третьою) цієї статті, вчинене (вчинені) в умовах особливого періоду, крім воєнного стану ... » [1].

Проте, такі видозміни на нашу думку потребують вдосконалення, адже, : «внесення змін до всіх санкцій статей 172-10 – 172-20 КУпАП у черговий раз продовжило ще одну досить поширену тенденцію законодавчої практики Верховної Ради України: закон, який вносить зміни до інших законів України, часто виходить за межі того предмету регулювання, що вказується в пояснювальній записці (на етапі, коли такий закон був ще законопроект) і відображається в його назві.» [5].

Висновки. Підсумовуючи вище зазначене можна зробити висновок, що питання інституту адміністративної відповідальності потребує, швидкого переосмислення та вироблення чіткої правової концепції в вигляді нового кодифікованого акту який буде відповідати сучасній демократичній державі та суспільним відносинам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей несення військової служби в умовах воєнного стану чи в бойовій обстановці: Закон України від 13 грудня 2022 р. № 2839-ІХ: станом на 26 листопада 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2839-20> (дата звернення 26.11.2023)

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 р. № 8073-X: станом на 26 листопада 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/80731-10> (дата звернення 24.11.23).

3. Грищук Н. Історико-правовий генезис інституту адміністративної відповідальності: порівняльно-правові аспекти. Підприємництво, господарство і право. 2012. № 12. С. 111–115.

4. Коробцова, Д. В. "Перспективи розвитку інституту адміністративної відповідальності." Сучасні проблеми адміністративного права та процесу: тези доп.

учасників Всеукр. наук.-практ. конф.(м. Харків, 30 черв. 2017 р.). Харків, 2017. С. 141-143, 2017.

5. Новели в законодавстві про адміністративну та кримінальну відповідальність за військові правопорушення: хотіли як краще. URL: https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/novely-v-zakonodavstvi-pro-administratyvnu-ta-kryminalnu-vidpovidalnist-za-vijskovi-pravoporushennya-hotily-yak-krashhe/#google_vignette (дата звернення 24.11.23).

МЕРДОВА Ольга - *завідувач кафедри адміністративно-правових дисциплін факультету № 2 Донецького державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент*

ЗМІНИ В ЗАКОНОДАВСТВІ З ПИТАНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ: НОВІ ІДЕЇ, НОВІ ВИКЛИКИ

В останні роки законодавство з питань вищої освіти динамічно розвивається в частині удосконалення освітнього процесу. Лише за останні три роки до основного базового нормативно-правового акту у цій сфері – Закону України «Про вищу освіту» сімнадцять разів вносилися зміни, які стосувалися таких узагальнених питань:

- приведення норм зазначеного нормативно-правового акту у відповідність до положень інших законів, які зазнали відповідних змін, або нових правових документів;
- наближення положень національного законодавства до європейських вимог, стандартів та підходів у вищій освіті;
- визначення і удосконалення механізмів забезпечення якості освіти;
- посилення гарантій учасників освітнього процесу;
- забезпечення утвердження української національності і громадянської ідентичності, виховання патріотизму, формування оборонної свідомості;
- врегулювання питань військової освіти і науки тощо.

Окрім цього слід відзначити, що протягом останнього року підготовлено ряд законопроектів у сфері вищої освіти, які наразі перебувають на розгляді у Верховній Раді України, в нормах яких закладено нові ідеї, які відзначаються своєю революційністю.

Серед таких законопроектів особливої уваги заслуговує проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо створення передумов для модернізації мережі закладів вищої освіти)», головною метою якого є модернізація закладів вищої освіти задля підвищення якості та ефективності роботи системи вищої